

Ilustrirani **Slovenec**

Leto V

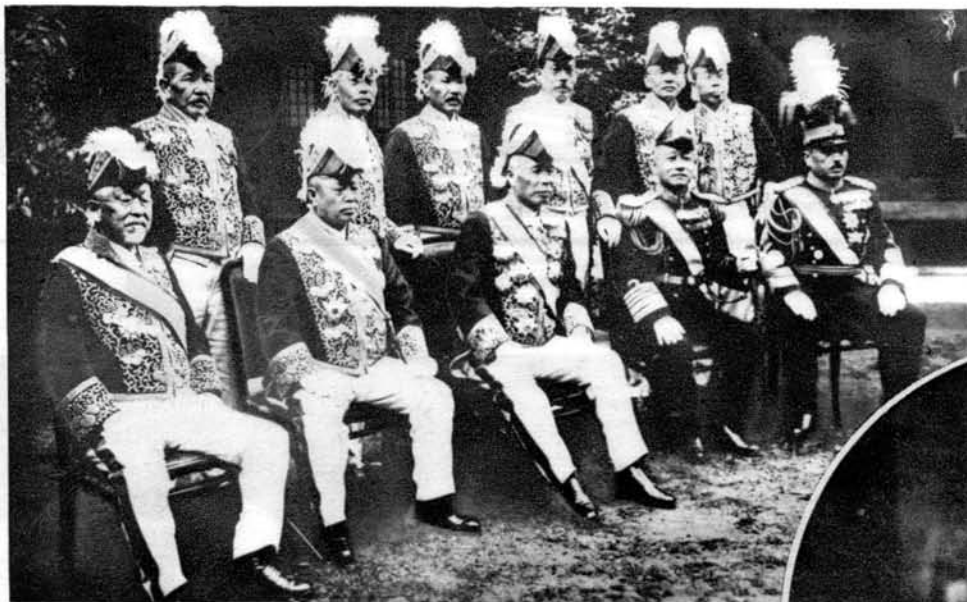
Tedenska priloga »Slovenca« (št. 23) z dne 27. I. 1929

Štev. 4

Smučarji vrh Kredarice

Foto prof. J. Ravnik.

Člani sedanje japonske vlade v gala-uniformi

ob priliki nedavnega kronanja japonskega cesarja, ko so slovesno čestitali svojemu vladarju. Na sliki sede v prvi vrsti od leve na desno: Nakabashi (minister za trgovino), Ogava (železniški minister), Tanaka (ministrski predsednik), Okada (mornariški minister) in Shrakava (vojni minister); v zadnji vrsti pa stoje: Mohizuki (notranji minister), Yamamoto (poljedelski minister), Milsuhi (finančni minister), Shoda (prosvetni minister), Hara (pravosodni minister) in Kuhara (prometni minister).

Konkordat med Vatikanom in Jugoslavijo

Že več let je na dnevnem redu vprašanje konkordata med našo državo in Vatikanom, ki je gotovo potreben, če hočemo priti do urejenih razmer med cerkvijo in državo. Prva leta je rešitev tega nujnega vprašanja jako oteževala okoliščina, da so bile v vladi skoraj vedno zastopane izrazito kulturnobojne stranke, ki so rešitvi tega vprašanja več škodovala nego koristile. Zadnja leta so se pa te razmere dokaj ublažile, tako da lahko upamo v dohodnem času na ugodno rešitev, čeprav bo treba razjasniti mnogo težkih in zapletenih vprašanj (n.pr. vprašanje liturgičnega jezika, cerkvene imovine, imenovanja cerkvenih dostojanstvenikov itd.). — Slika nam kaže podpisovanje prvega konkordata, ki sta ga sklenila tik pred vojno Vatikan in Srbija, za to ga je podpisal pokojni Milenko Vesnić.

Spodaj:

Verošilov

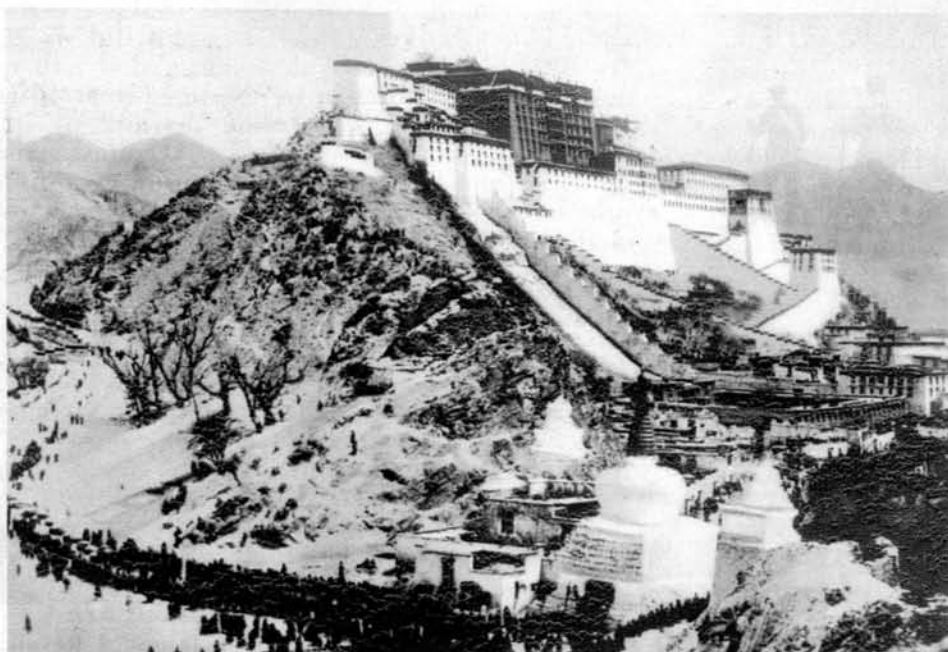
dosedanji šef sovjetske rdeče armade, katerega so boljševiki nedavno odstavili z njegovega mesta. Očitati so mu, da je pristaš svojega prednika in ustvaritelja rdeče armade, pregnanega Trockega, zato se je moral umakniti, kajti vso moč ima danes v Rusiji v rokah Stalin s svojo najbližjo okolico.

V rezidenci

Dalai Lama

Eno najzanimivejših mest na svetu je Lhaza, glavno mesto Tibeta in versko središče raznih tibetanskih in himalajskih držav. Steje približno 30.000 prebivalcev, med katerimi je kakih 20.000 duhovnikov in menihov, obišče jo pa vsako leto tudi na tisoče in tisoče romarjev, dočim je Evropeu vstop v mesto do skrajnosti otežkočen. Sredi mesta se dviga hrib Potala, na katerem stoji leta 1645, zgrajena palača Dalai Lame, razen tega je pa seveda še v mestu samem ter v okolici na stotine in stotine večjih in manjših samostanov. Dalai Lama je verski poglavar lamaizma, to je verstva, zgrajenega iz nekakega izmaličenega budizma in prvotne vere Tibetancev. Njegov glavni znak je zunan formalizem, saj je znano, da imajo uvedene tam n.pr. celo posebne stroje za molitev.

Svetozar Pribičević

voditelj samostojno demokratske stranke in eden izmed ustvariteljev Vidovdanske ustave, ki je povzročila toliko nasprotstva in doživela seveda tudi temu primerni konec.

Prvaki in voditelji Hrvške seljaške stranke

ki so mnogo pripomogli k propadu našega parlamentarizma. Na sliki je videti Josipa Predavca (1), Sekulo Drljevića (2), bivšega ministra Krajača (3), pokojnega Stjepana Radića (5) in ing. Aug. Košutića (4).

Sportna nedelja na Bledu

Zimski sport zavzema pri nas vedno širši obseg. Doslej je bil osredotočen v Kranjski gori, zadnje čase se pa uveljavlja pod vodstvom gđne Angelee Černotove tudi na Bledu. V nedeljo 15. januarja se je vršil tam velik medklubski smuški tek, katerega se je udeležilo 38 tekmovalcev na progi, dolgi 18 km. Prvi je dosegel cilj g. Boris Režek (Ilirija, Ljubljana), ki je prispel na cilj ob 10.55, pet minut za njim pa kot drugi ing. Jožko Janša.

Popoldne se je vršila ob veliki udeležbi sportnikov otvoritev obeh novih skakalnic v Zaki. Konkurenčnih skokov na manjši skakalnici se je udeležilo 16 tekmovalcev, med katerimi je odnesel prvenstvo B. Šramel, poskušali so pa tudi na veliki skakalnici, kjer je žel mnogo občudovanja zlasti ing. Hanssen s svojimi bravurnimi skoki (glej sliko na levi).

Slike k Slovenskemu biografskemu leksikonu

Kalan Janez
(* 1868), duhovnik.

Kalan Andrej
(* 1858), stolni prošt in generalni vikar.

Kemperle Leopold
(* 1886), novinar.

Foto A. Umnik.

Zimski turist na Mali Planini

Spodaj:
Smučarji pred Staničevo kočo

Smučarski
začetnici
zadaj jih nad-
zira učitelj.

Skupina smučarjev
na startu v Planici.

Na levi:
Mladina na fivol-
skem drsališču v
Ljubljani

Čeprav je drsanje eden naj-
lepših zimskih sportov, je
pri nas razmeroma vendar-
le malo razvito.

(Foto Čatar.)

Mladina po zimi

(Sluke, ki niso posebe označene, je posnel g. J. Skerlep.)

Menda ga ni sporta, ki bi mogel za-
znamovati tolik razmah v tako kratkem
času po vsem svetu, kot ravno smučar-
stvo. Ako primerjamo prva povojna leta,
da o predvojni niti ne govorimo, s te-
kočim letom ter primerjamo takratni
razvoj smučarstva z današnjim, tedaj
vidimo, da je danes v vsem kulturnem
svetu s pomočjo smučarstva zima postala
osobito priljubljen letni čas. Večje drža-
ve so si ustvarile velika zimska letovišča,
ki imajo mnogokrat sijajnejšo sezono kot
poleti, pa tudi v naših skromnih raz-
merah je iz male gorenjske vasi Kranj-
ska gora, ki jo je prej komaj kdo
poznal, v par letih nastalo najbolj po-
znano letovišče v naši državi. Vse to le
po zaslugi smučarskega sporta.

Smučarski sport je tudi edini, ki ga
priznavajo nesporno vsi krogi, pedago-
ški, zdravniški in sportni, kot najzdra-
vejši sport. V prosti naravi, v najčistej-
šem zraku, pod zdravimi učinki toplega
zimskega solnca vežba smučar svoje telo
tako smoteno, da je ni mišice, ki ne bi
delovala, in so vsi gibi medsebojno tako
v skladu, da se povsem pravilno in so-
razmerno razvija telo. Pri vsem tem ima
smučar ves svet odprt. Najkrasnejši pre-
deli naše zemlje v zimi, najčudovitejše
krasote zime, ki si jih mnogi niti pred-
stavljati ne morejo, so dostopne smučarju
s smučmi. Nedvomno je zimska narava
lepša od letne in krasote, ki jih nudijo
planine v naši Sloveniji, so nepopisne. Da
je vpliv te krasote na smučarja velike
etične vrednosti, je naravno.

Vse te lastnosti smučarskega sporta so
gotovo pripomogle, da se pri nas v Slo-
veniji smučarstvo tako hitro razvija. Še
naša bela Ljubljana postane, kadar je
res bela, pravi St. Moritz. Tivoli in Go-
lovec sta zimsko-sportna prostora, kjer
je v zimi vse živo smučarjev in smučark.
Vsa Gorenjska od Škofje Loke do Bohin-
ja in Rateč in Notranjska z domovino
smučarstva, našimi Blokami, pa zopet

Maribor s Pohorjem, vse je le velik
smučarski predel, ki oživi vsako nedeljo
in praznik kot kako mravljišče samih
smučarjev.

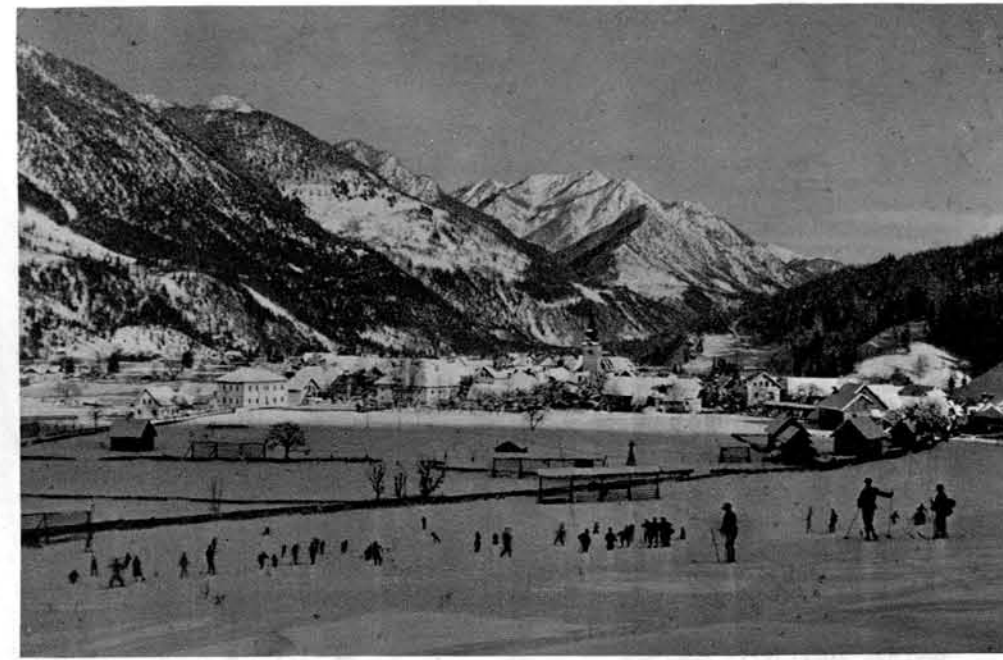
Smučarstvo se razvija pri nas kot
turistika, pa tudi kot tekmovanje. V smu-
čarskem tekmovanju so gotovo najorigi-
nalnejša tekmovanja našega kmečkega
ljudstva na Blokah in v sosednjih vaseh,
ki jih prirejajo vsako leto domačini sami
na pustno nedeljo, bržčas že vso dolgo
dobo, odkar je Valvazor zapisal, da je
videl tam naš narod na smučeh. Stara
navada, ki se je ohranila vse do danes,
ko stopa na njeno mesto moderno sportno
tekmovanje. Tudi v tem lepo napredu-
jemo. Iz prvih početkov, ki jih je pri-
nesel razvoj v povojni dobi, se je razvila
danes mogočna zimska sportna sezona,
ki je jasen izraz velikega razmaha smu-
čarstva. Pa tudi v tujino so začeli zgodaj
hoditi naši smučarji, da si pridobijo iz-
kušnje in znanja. Tako so bili dosedaj na
tekmovanjih v Franciji, Češkoslovaški,
Nemčiji, Italiji in Švici, letos pa pojdejo
v Švico, Romunijo, Nemčijo, Poljsko,
Češkoslovaško in v Francijo v Pireneje.
Niso se vračali kot zmagovalci in tudi
dolgo se še ne bodo mogli, ali vendar
stalno napredujejo in prej ali slej bodo
dosegli svoje uspehe. V naši državi bomo
imeli letos skoro 40 smučarskih tekem v
najrazličnejših krajih, prihodnje leto pa
bo v Bohinju velika mednarodna pri-
reditve, ki bo prvič nudila inozemcem
priliko, da vidijo krasoto naše zime v
naši domovini.

Čeprav se je smučarstvo uveljavilo
še le po vojni, cenimo vendarle lahko že
danes število naših smučarjev vsaj še na
5000, ki so organizirani v 52 klubih, a
njih število še raste skoro dnevno.

Vse delo za razvoj smučarstva in zim-
ske turisticke vodi agilna Jugoslovanska
zimskosportna zveza, ki je z doseženimi
uspehi lahko zadovoljna. I. G.

(Foto prof. J. Ravnik.)

Smuški travnik v Kranjski gori
kjer se uči smučanja staro in mlado.

Spodaj:
Na ljubljanskem otroškem
sankališču

Zabava razigranih
smučarjev

Na desni:
„Žalost in veselje“
na otroškem sankališču v
ljubljskem Tivoliju.

(Foto Čatar.)

Novi smu-
čarski ska-
kalnici na
Bledu, ki sta
bili otvorjeni
15. t. m. (Foto
A. Černe.)

Človek

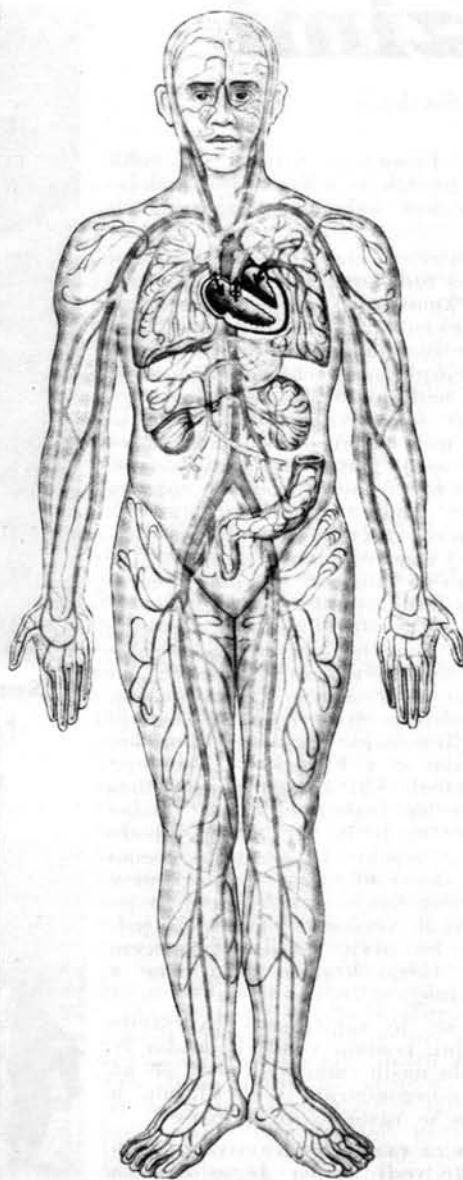
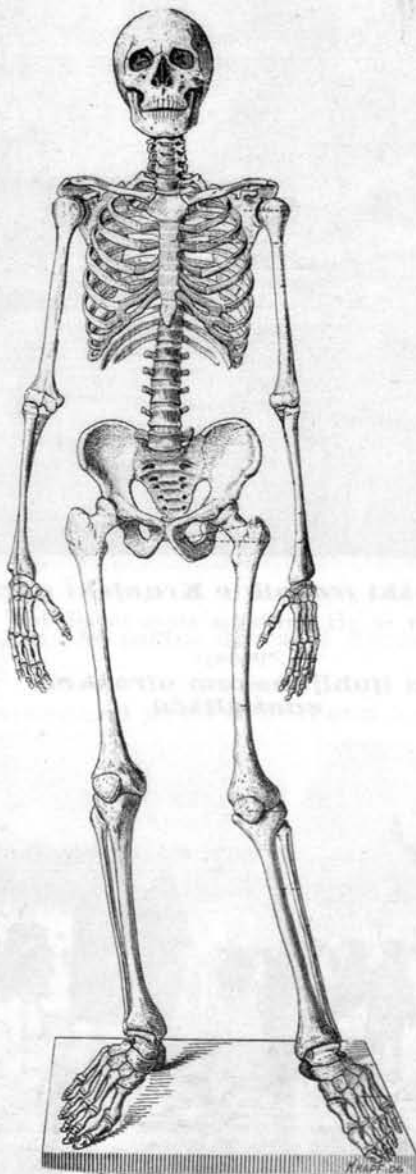
Človeške mišice

Na desni:

Okosnje človeka

Spodaj:

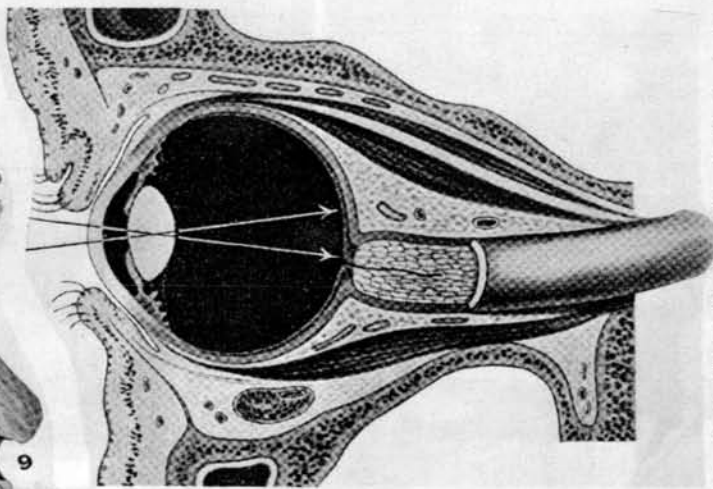
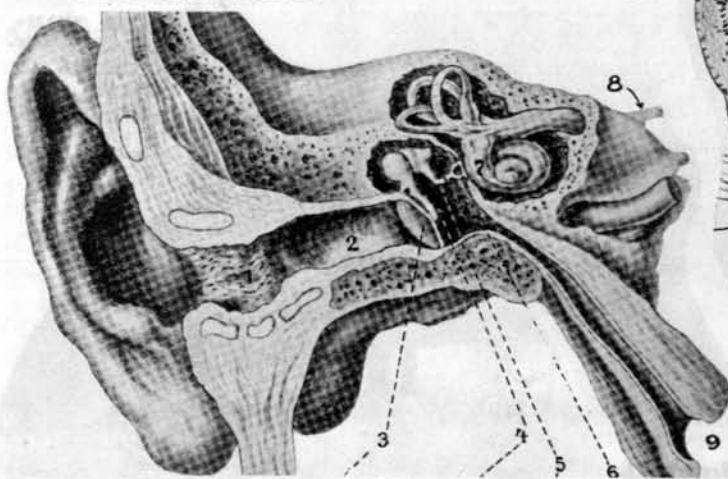
Prerez ušesa

Glavne žile človeka

Spodaj:

Prerez očesa

Človek je najpopolnejše božje stvarstvo, podoba božja. Čudovit je njegov telesni in duševni ustroj in nikoli ga morda ne bomo poznali do zadnjih podrobnosti. Moderna znanost je pa v zadnjih desetletjih vendarle toliko napredovala, da poznamo danes naše telo vsaj v glavnih obrisih. To je, velevažno, kajti le na ta način moremo tudi skrbeti zanj, to je, obvarovati ga zdravega.

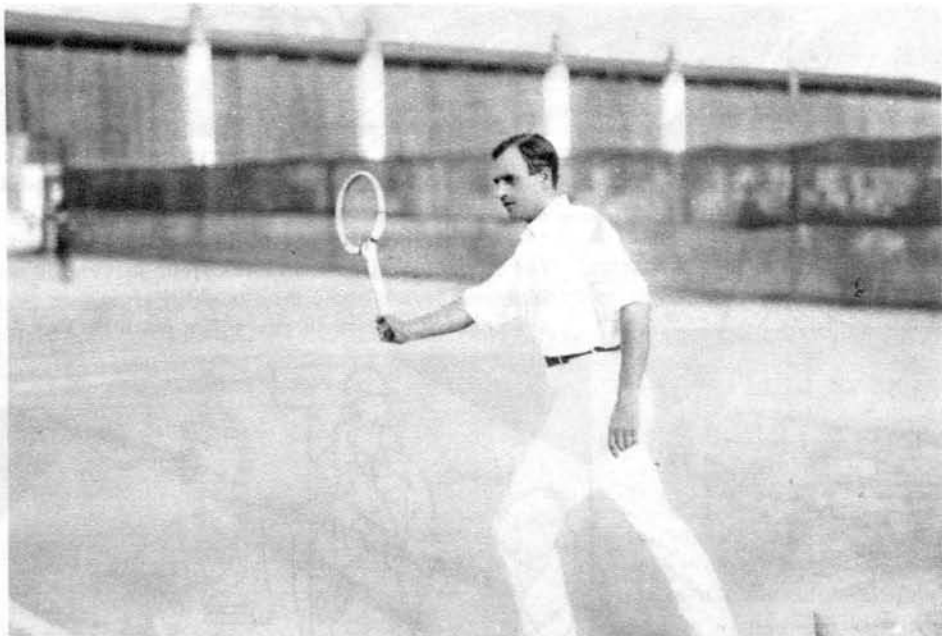
Večkrat slišimo, da so bili prejšnji rodovi krepkejši, zdravejši in da so živeli dlje. To nikakor ni res, temveč je resnica ravno obratna, čeprav v prejšnjih časih mnogih bolezni, ki dandanes hudo razsajajo, niti poznali niso. To je posledica tega, da je v novejših časih zdravstvena veda jako napredovala ne le pri zdravnikih samih, temveč tudi

med širokimi plastmi ljudstva. Želeti bi pa seveda bilo, da bi napredovala še bolj, saj ima tako znanje nedogledni pomen na telesni in duševni razvoj vsakega naroda. Slovenci imamo s tega polja že mnogo jako lepih, tudi poljudnih spisov, toda kakega obsejnejšega splošnega zdravstva pa doslej žal še ne. Zato smo navezani za enkrat le na tuja dela. Med najboljša in najmodernejša tovrstna dela na svetovnem knjižnem trgu spada Reinhardovo »Heilkunde für Alle«, ki ga je pred kratkim izdalo Herderjevo založništvo v Freiburgu. Na 920 strah s 492 slikami obravnava pisatelj najprej ustroj zdravega telesa, nato bolno telo in njegovo negovanje, nato pa posamezne notranje in zunanje bolezni. Stane to znamenito delo 30 Mark in ga vsem priporočamo.

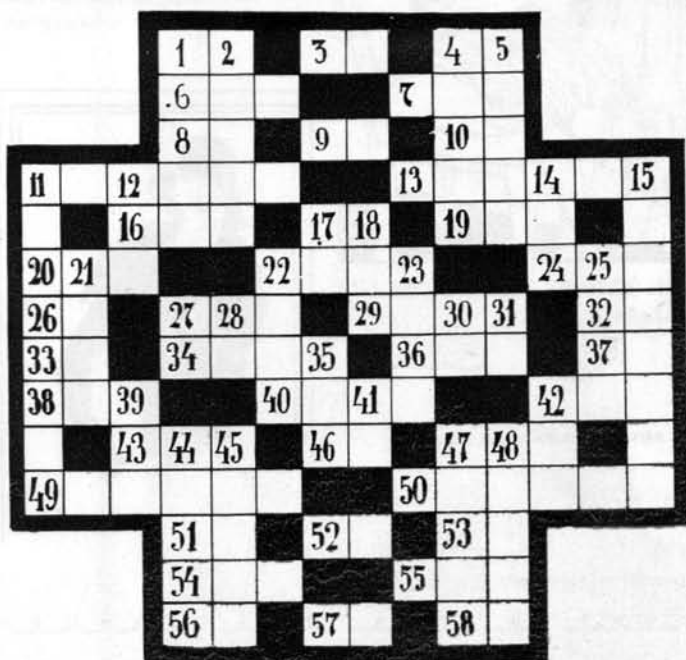
Ljudevit Flušer

bivši župan občine Sv. Peter pri Mariboru. Zanimivo je, da je bila v Flušerjevi hiši županska čast nepretrgoma 63 let, in sicer je županoval Ljudevitov ded 50 let, oče 6 let in Ljudevit sam 7 let, nedavno je pa to čast sam odložil.

Viljem Ceyrer iz Maribora, prvak tenisa za Slovenijo

ki je z velikim uspehom zastopal našo državo pri raznih mednarodnih teniških turnirjih, zlasti v Avstriji, na Holandskem, na francoski rivijeri in drugod.

Besede k današnji križaljki: Vodoravno: 1. kem. znak za redko kovino; 3. kratica koncem pisma; 4. vozni-kov klic; 6. notranje obžalovanje; 7. dvojica; 8. reka v Ru-siji; 9. vas pri Ljubljani; 10. izraz pri kvartah; 11. vzpeti-na; 13. ptica; 16. oziralni zaimek; 17. nikalnica; 19. izraz pri šahu; 20. vstavi; amo; 22. židovsko ime; 24. števnik; 26. prislov; 27. predplačilo; 29. bog vojne; 32. začetek abe-cede; 33. španski spolnik; 34. domača žival; 36. žensko ime; 37. francoski spolnik; 38. prometno sredstvo; 40. navduše-nje; 42. del obleke; 43. ime slovenske filmske igravke; 46. isto kot 1. vod.; 47. oziralni zaimek; 49. kuhinjska po-trebščina; 50. zmešnjava; 51. egiptovski bog; 52. akad. na-slov; 53. osebni zaimek (množina); 54. isto kot 36.; 55. dav-ščina; 56. grška črka; 57. dolž. enota; 58. spolnik (ital.). — Navpično: 1. podoba; 2. breg; 4. dom turških žena; 5. žensko ime; 11. prebivalec na Krasu; 12. pogojna členica; 14. zobna pasta; 15. ornament; 17. nikalnica; 18. prva žena; 21. gruč (v planinah); 22. postaja med Ljubljano in Zid. mostom; 23. azijsko višavje; 25. nevestino imetje; 27. klju-ka; 28. grška črka; 30. števnik; 31. kem. znak za redko kovino; 33. veznik; 39. del hiše; 41. ploskovna mera; 42. predlog; 44. samodržec; 45. stari slovanski narod; 47. igr. kvarta; 48. žensko krstno ime.

Za pravilno rešitev se razpisujeta sledeči nagradi: I. Erjavce: Slovenija in II. Šarabon: Zgodovinske anekdote.

Rešitev nianke v št. 2 „Il. Slov.“ je prispelo 157. Največ besed je poslal Kranjc C. Ljubljana in dobi prvo nagrado, za njim Čvetko J. Podčetrtek in dobi drugo nagrado.

Sergej Minclov:

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XII. poglavje.

— Od kamenja da bi imeli na poti srečo? Kaj vse mi kvasiš!

— Joj, kako si prevzeten! Premlad si še! Kaj pa doma delaš? Mar ne prižigaš sveče Nikoli? No, tukaj pa ni ne Nikole, ne Boga... Sveče tudi nihče nima, pri nas smo revni... zato položi vsak kar kamenček!

— Kako pa je to vendar mogoče, da bi ne bilo kje Boga? — je podvomil Grigorij.

— Seveda! — je odgovoril s prepričanjem do-mačin. — Premisli vendar, kje naj bo tu? Bog je rad na toplem, po molilnicah biva, ali v kotu, v hišah, v hribih pa so samo tukajšnji gospodar-j i... Spoštovanje jim moraš izkazovati... to jim je

všeč! Kamenček jim pokloni ali vejico, pa te spu-stijo varno naprej. Če pa jim nič ne daruješ, boš nesrečo priklical. Kadar boš na strmeh, pošljejo meglo ali spustijo vihar. Konj se ti spotakne... po-gineš kakor pes...

Domačin je govoril tako prepričevalno, da je postalo Grigoriju nenadno tesno pri srcu. Ozrl se je naokrog; vse se mu je zdelo nekam drugače: ko da bi res kdo prežal med skalami in ga zasledoval.

Z Aradana so res lahko prišli navzdol; pot je bila povsem položna.

Zopet so izginili potniki v tajgi in zopet je po-stalo toplo. Zrak je bil gost in sladek, dišal je po medu in smoli... kar z žlico bi jedel človek ta zrak!

Na noč so se potniki ustavili ob vznožju Posvet-nega Slemenca. To je zadnje na poti do reke Usa, sta rekla vodnika. Aradan jih je vse zmučil. Čim so legli, so takoj trdno zaspali.

Vedenej Savič je imel čudne sanje. Zdelo se mu je, da sedi v Krasnojarsku z Matvej Paličem pri mizi. Na mizi pa leži debela vreča s srebrnim denarjem.

¹ V sprednjem »krasnem« kotu visijo svete podobe.

Naš modni kofiček

Dekliška obleka.

Danes, ko se vse mladostno oblači, je postalo vprašanje, kako naj se oblačijo mlada dekleta, precej zapleteno. To pa tembolj, ker hočejo dekleta, čim mlajše so, tembolj veljati za „odraščene“ in biti deležne vseh modnih novosti, ki so večinoma pač zamišljene za dejansko odraslo žensstvo.

Kakor je treba paziti, da se v dekletu ničemurnost preveč ne razbohoti in da ji ostane čut za sramežljivost nedotaknjen, je vendar napačno, ako se mladim deklicam brani, da bi se moderno oblačile. Pomisliti treba, da je v življenju tudi naraven čut za eleganco, spretnost v oblačenju precejšen činitelj. Vse je odvisno od tega, da ima deklica pri izbiri

oblek pametno vodstvo, ki ji vzbuja zmisel za enostavno, naravno lepoto, za pravo odličnost, ki nikoli ne žali dostojnosti in izključuje vse nezmiselne skrajnosti. Moda — da, toda ne kot gospodarica, marveč kot sredstvo, ki ga po svojem lastnem okusu urejamo in uporabljamo.

Sedanja moda ima mnogo lepega tudi za mlada dekleta, toda vselej nikakor ne zadene pravega, posebno kar se tiče večernih oblik. Vsekakor te obleke ne smejo biti preskromne, preproste; vendar se tudi ne sme nikoli pozabiti, da je mladost, obžarjena z

nedolžnostjo, sama ob sebi največji čar in da je naravnost greh proti dobremu okusu, ako hoče dekliška obleka učinkovati z rafiniranostjo.

Za vsakdanjo dekliško obleko pa mora biti poleg vse modernosti enostavnost in skromnost vselej prvo pravilo. Moderne pletenine so kakor nalašč za mlada dekleta (glej sliko) tako za šolo kakor za poklicno delo in sport.

Med najpotrebnejše komade dekliške garderobe spada plašč za vsako vreme (glej sliko) iz dobrega in obilega blaga, ukrojen tako, da se da tudi vrat zavarovati. Podložen naj bo s toplo podlogo in opremljen z žepi.

Zelo dobro služi in izvrstno pristojna kostim v lepih modnih barvah: rjavi, modri ali temnordeči. Kroj enostaven, sporten (prvi vzorec). Krilo položeno v gube.

Apaška ruta iz krzna

spada pač med enodnevnne modne domisleke. Krzno mora biti seveda tenko in mehko. Prilega se taka ruta le visokim, vitkim postavam.

Za sneg

otroka ni mogoče obleči bolje in praktičneje nego v volnene pisane pletenine.

velika kakor rejen prašič. Matvej Palič tleska po njej z roko in ima jako zadovoljen obraz.

— No torej, — pravi, — veliko uslugo si mi izkazal, hvala ti! Le nastavi naročje!

Vedenej Savič je nastavljal krilo svojega kaftana. Ananjevih je odvezal vrečo in sprožil iz nje debel curek srebrnih rubljev. Vedenej Savič ni mogel več zdržati, pretežko je bilo. — Nehaj, nehaj! — je pričel milo prositi: — Kaj ti je, Matvej Palič? Bog se usmili!

Čim je izustil te besede, se je Ananjevih izpremenil. Obraz mu je postal ves črn in koščen, vrh čela so zrastle rogovi, oči so zažarele z zelenim ognjem.

Vedenej Savič bi rad zakričal, se spustil v beg, a ni mogel: odpovedal mu je jezik, tudi noge. Vrag mu je stisnil s kosmatimi šapami vrat, ga pričel daviti... poslovodja je že izbulil oči. A nenadno je planil vrag nazaj in predse iztegnil roke, da se brani. Za Vedenej Savičevim hrbtom pa je zrastle deklica v belem poletnem sarafanu. Kakor po zraku je plavala: visoko je dvignila svoj vratni križec in stopila

proti vragu. Tam, kjer je stal, je švignil samo plamenček in zletel je kakor oblaček sopare.

Poslovodja je pogledal in videl, da nič nima v koncu suknje, ostala je tam le prežgana luknja. Tudi vreče ni več bilo na mizi in je ležal namesto nje samo kupček pepela.

Deklica pa se je obrnila k Vedeneju Saviču in ga prijela za pleče.

— Vstanite! — mu je rekla.

— Kdo pa ste vi? — je vprašal poslovodja.

— Vstanite... hitro vstanite!

Vedenej Savič je odprl oči: ni bil v sobi v Krasnojarsku, temveč v tajgi pod drevesom, in namesto deklice se je nad njim sklanjal ter mu tresel pleče Nilka.

Poslovodja si je drgnil z rokami obraz, da ne bi zamenjal resnice in sanj, pa je sedel.

— Kaj hočeš? — je vprašal.

— Vodnika sta pobegnila, Vedenej Savič!

Ta je odprl usta in tako obstal, besede so mu obtičale v goštu. Skočil je na noge in šele takrat se mu je vrnila govorica.

(Dalje prihodnjič.)